

Jonna Lepistö

TILA MINUA VARTEN

Kuvataiteen koulutusohjelma

2016

TILA MINUA VARTEN

Lepistö, Jonna
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Kuvataiteen koulutusohjelma
Toukokuu 2016
Ohjaaja: Hautala, Päivi-Maria, Velhonoja, Matti
Sivumäärä: 27
Liitteitä:

Asiasanat: taiteellinen työ, prosessit, piilotajunta, minäkuva

---

Tässä opinnäytetyössä oli tarkoitus pohtia tekijän taiteilijaidentiteetin muodostumista, käydä läpi tekijän menneisyyttä, sekä nostaa esiin kohtia, jotka ovat vaikuttaneet tekijän elämään ja taiteellisen uran valintaan. Opinnäytetyössä pohdittiin persoonan ja ympäristön vaikutusta minuuden käsityksen muodostumiseen ja elämänvalintoihin. Käytiin läpi alitajunnan merkitystä taiteen tekemisessä. Käytiin läpi myös taiteellisen prosessin kulkua, opinnäytetyöteoksia, sekä suhdetta ympäröivään maailmaan.

A SPACE JUST FOR ME

Lepistö, Jonna

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Fine arts

May 2016

Supervisor: Hautala, Päivi-Maria, Velhonoja, Matti

Number of pages: 27

Appendices:

Keywords: Artistic work, Processes, Sub-conscious, Self-image

---

The purpose of this thesis was to examine the forming of the artist's identity, go through the artist's past to find out which events have influenced her life choices and artwork and ponder the meaning of personality and surroundings, and what effects they have had in the forming of the artist's self-image. The effect of the sub-conscious in the making of art was also handled in the thesis. The purpose was also to enlighten the artistic process to the readers and explain the making process of the graduation artwork. The relationship between the artist and the world around her, was also examined.

.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	5
1.1 Pieni katsaus menneisyyteeni.....	6
1.2 Lapsuus.....	6
1.3 Nuoruus.....	8
1.4 Aikuisuus.....	9
2 TAIDE HIIPII TAKAISIN ELÄMÄÄNI.....	10
2.1 Opiskelu.....	11
2.2 Minä ja perhe.....	12
2.3 Taide ja alitajunta.....	13
2.4 Minä ja taide.....	15
2.5 Taiteellinen prosessi.....	16
3 MINÄ JA OPINNÄYTETYÖTEOKSENI.....	18
3.1 Aiheiden pohdintaa.....	19
3.2 Käytännön toteutus.....	20
4 MINÄ JA MAAILMA.....	23
5 LOPUKSI.....	25

1 JOHDANTO

”Me emme tunne toisiamme, me tietävät, emme tunne itseämmeäkään: siihen on täysi syy. Me emme ole etsineet itseämme – kuinka voisikaan sattua, että me jonakin päivänä löytäisimme itsemme?” (Nietzsche 2007, 23.)

Minun on vaikea tehdä päätöksiä. Kesti pitkään miettiä ja päättää opinnäytetyön aihe, sekä päättötyöteoksen aihio. Iltana eräänä kuitenkin tartuin toimeen ja aloin kirjoittaa tajunnanvirtatekstiä, jonka myötä sain jäsenneiltyä ajatuksiani ja opinnäytetyöni suuntaa.

Aiheita, joita nousi mieleeni ja joista voisin kirjoittaa tämän opinnäytetyön, olivat: Minä itse, taiteellinen työskentelyni, alitajunnan merkitys taiteellisessa työskentelyssäni ja minä itse yhdistettynä johonkin teemaan. Aiheiden mietinnässä variaatio ei toistaiseksi ole ollut kovin suurta. Kuulostaa myös melko itsekeskeiseltä. Toisaalta olen kuullut, että kannattaa kirjoittaa siitä mistä tietää. Eipä silti, en ole ollenkaan varma kuinka paljon tiedän itsestäni.

Tämä opinnäytetyö voisi myös olla sellainen itsetutkiskelujuttu, jonka avulla pureudun syvälle pääni sisälle ja puran syvimpiä ajatuksiani ilmoille oppiakseni itsestäni jotain. Pohtia identiteettiäni ja syitä tekemiseni taustalla. Joka tapauksessa, tämä on opinnäytetyö.

Teemaksi ja lähtökohdaksi riittänee, että käsittelen taiteen tekemistä oman persoonani kautta, kuvataiteen maalinhuuruisten kankaiden läpi. Tarkastelen miten minusta tuli minä ja miksi teen mitä teen ja miksi ihmeessä haluan köyhähköksi taiteilijaksi, kun voisin mennä oikeisiinkin töihin eläkettä kerryttämään.

1.1 Pieni katsaus menneisyyteen

”Me kaikki kannamme mukamme lukemattomia kuormia täynnä lapsuudenaikaista pölyttynyttä pikkutavaraa: kaunakokoelmaa, pitkiä listoja suuria ja pieniä haavoja, kaunisteltuja muistoja, ehdottomia varmuuksia, jotka myöhemmin osoittautuvat vääriksi. Meillä on taipumus hamstrata turhaa rojua. Nämä kantamuksemme määrittelevät meidät.”

(Hornbacher 1998, 46)

Synnyin Kuopiossa jouluaattona vuonna 1985. Isäni oli kaivostyöläinen ja äitini ompelija. Lisäksi minulla on isosisko ja isovelji. Myöhemmin sain myös pikkuveljen. Ollessani yksivuotias, perheemme muutti Poriin isäni töiden perässä. Muistan varhaislapsuudestani välähdyksiä sieltä sun täältä. Kuinka minua kuljetetaan tarhaan pyöränistuimessa hirveällä pakkasella aamuvarhain, hirveää huutoa siitä etten tahdo jäädä sinne, ettei äiti lähtisi. Muistan vahvasti lapsuudestani odotuksen tunteen. Odotin kotona, tarhassa, vieraisissa paikoissa, katsellen ikkunasta koska äiti tulee. Kauhun tunteen, jos äitiä ei näkynyt. Kaipasin hirveästi turvallisuudentunnetta, jota minulta tuntui puuttuvan.

1.2 Lapsuus

Olin hyvin arka ja pelokas lapsi. Ujo, sisäänpäinkääntynyt pohdiskelija, hymytön. Sellainen, jota aikuiset eivät huomioineet. En aloittanut keskusteluja, en katsonut ketään silmiin, en hakenut huomiota. Muistan monia kohtauksia, jolloin olimme puheliaan ja hurmaavan kaverini kanssa juttusilla aikuisten kanssa.

Joka kerta sama juttu: Suloista kaveriani ihasteltiin kovaan ääneen minun jurottaessa hiljaisena taustalla. Koin jo silloin olevani huonompi kuin muut. Tiedostin olevani erilainen. Ihmiset ärsyttivät minua. He eivät pitäneet minusta. Minä en pitänyt heistä. Heillä harvoin oli mitään minun mielestäni kiinnostavaa sanottavaa. Muistan silti aina halunneeni huomiota. Toivoin, että minut huomattaisiin jollakin tavalla, mutta en osannut tehdä mitään sen eteen.

Paljon mieluummin uppouduin omaan mielikuvitusmaailmaani piirrellen, legoilla rakennellen, sirkustemppeja tehden, voimistellen, lueskellen, sekä viettäen aikaa omien projektieni parissa. En tarvinnut ketään tai mitään silloin kun puuhastelin. Tein listoja tekemisistä, joita voisin tehdä, asioista, joita voisin opetella, jutuista, jotka kiinnostivat. Kirjoitin päiväkirjaa. Piirtelin paljon. Askartelin paperinukkekoelman johon kuului yli 300 nukkea. Loin oman kielen.

"I have these crazy spells sometimes. Often. More and more. But I never tell. I laugh and pretend I am a real girl, not a fake one, a figment of my own imagination, a mistake. I never let on, or they will know that I am crazy for sure, and they will send me away."(Hornbacher 2009, 16-17)

Osoittauduin piirtämisessä melko lahjakkaaksi. Neljävuotisneuvolakorttiini on merkitty huomio: Piirtää hyvin. Käsittelin oppimaani usein kuvien keinoin.

Muistan välähdyksiä kohtauksesta, joka sattui kun olin n. 5-6-vuotias. Olin kuullut intiaaneista ja heidän tavoistaan, ja piirsin hurjan piirustuksen intiaaneista sotamaalauksineen, tanssimassa nuotion ympärillä mielikuvituksellisiin asuihin pukeutuneena. Piirustuksessa taisi olla myös toteemipaaluja ja nuotion yllä saaliseläin, jota he olivat paistamassa. Vanhempani pelästyivät piirustusta ja veivät minut papin puheille, huolestuneena siitä että miksi piirrän paholaismaisia piirustuksia. Koska olin sen verran arka, en saanut sanottua sanaakaan tekeleestäni. Muistan vain ajatelleeni että: nuo eivät ymmärrä sitten yhtään. Sen jälkeen en kyllä hetkeen tainnut uskaltaa piirtää mitään kovin hurjaa.

Vanhempani olivat ylpeitä piirustustaidoistani ja niillä taidoilla sitten sainkin jonkin verran huomiota muilta. Olin kiltti ja huomaamaton, mutta sisältäpäin hyvin ahdistunut lapsi. Tulin jotenkuten toimeen muiden lasten kanssa, mutta en oikein ikinä tuntenut kuuluvani joukkoon. Paras ystäväni oli poika ja olin itsekin hyvin poikamainen. En tuntenut kuuluvani tyttöjen joukkoon ja toisaalta kovin villit pojat pelottivat minua. Monia poikia suorastaan vihasin ja isoa osaa kouluni lapsia kohtaan tunsin suurta ärtymystä.

Ihailin Peppi Pitkätossua ja toivoin olevani yhtä itsenäinen ja vahva kuin hän. Häilyin milloin minkäkin seurueen rajamailla. Kotioloni eivät olleet kovin hyvät. Vanhempani joivat paljon. He erosivat kun olin viisivuotias. Häpesin kotiolojani. Jouduin olemaan paljon yksin. Olin lastenkodissa yhtenä kesänä enkä kertonut siitä kenellekään koulussa. Valehtelin että olin leirillä. Muutin isäni luo 9-vuotiaana. Pakkasin kamani ja sanoin isälleni, että toivottavasti sinulla ei ole mitään muuttoani vastaan. Hänellä taisi olla, mutta hän ei raaskinut sanoa sitä. Emme paljon puhuneet keskenämme.

Siitä lähtien olenkin saanut kasvattaa itseni aikalailla vapaasti. Isäni oli paljon töissä ja muutenkin poissa. Viihdyin mainiosti yksin kotona omien touhujeni parissa. Keräilin lukuisia esineitä. Minulla oli mahtavat kokoelmat mm. avaimia, pinssejä, postimerkkejä, kiviä, etnisen taustan omaavia lapsibarbeja, vesiväriä, kyniä, kumeja ja paljon kaikenlaista.

Viihdyin kirjastossa usein, lueskelin siellä paljon ja lainasin piirustusoppaita, joiden oppien mukaan aloin kehittää piirustustaitojani. Lapsuuteni oli melko rankka, mutta minulla on siitä myös lukuisia hyviä muistoja. Muistan paljon pieniä kauniita yksityiskohtia. Olin haltioitunut kauneudesta ja yritin tallentaa kaiken hyvän omaan fantasiamaailmaani, jossa vietin paljon aikaani. Taidan tehdä niin vieläkin.

1.3 Nuoruus

Ulospäin olin kiltti, tunnollinen ja pärjäävä nuori, mutta sisäisesti olin hyvin hajalla, vihainen ja ahdistunut. En osannut avautua kenellekään ajatuksistani. Kehitin syömisongelmia ja ajoittain elin melko eristäytyneenä elämää. Minua ahdisti oma yksinäisyyteni, mutta samalla tiuskin muille ja ärsyynnyin ihmisistä. Koin voivani toteuttaa ja kehittää itseäni parhaiten ilman muita häiriötekijöitä, yksin. Tuntui, että maailma oli minua vastaan. Vietin melkein kaiken vapaa-aikani huoneessani piirrellen, kirjoittaen ja voimistellen. Masentua en silti missään vaiheessa ehtinyt. Piirsin edelleen hyvin paljon ja sain kouluni kautta muutaman tilaustyönkin ja näin ansaittua hieman rahaa.

Iso kiitos kuuluu yläasteeni kuvaamataidon opettajalle, jonka ansiosta sain paljon mahtavia kokemuksia taiteen parissa. Osallistuimme mm. lumiveistoskilpailuun, (jonka voitimme), pidimme tuliveistosleirin, sekä olimme viikon Riikassa tekemässä ympäristötaidetta. Lisäksi harrastin telinevoimistelua kilpatasolla, opiskelin kiinan kieltä itsekseni vapaa-ajalla koko yläasteen, piirsin ja touhusin lukuisten projektieni parissa ja koitin selvittää järjissäni isäni ja minun toimimattomasta yhteiselämästä. Emme osanneet kommunikoida keskenämme.

Muutin omaan asuntooni 16-vuotiaana. Tulevaisuus kiehtoi minua ja halusin palavasti jonnekin ja olla jotain. Minulle oli koko lapsuuteni toivotettu, että minusta tulisi taiteilija, olin lahjakas, osasin piirtää hyvin ja niin edelleen. Olin läpeensä kyllästynyt tuohon iänikuiseen jankutukseen. Harkitsin taidekouluun pyrkimistä, mutten tosissani. Halusin kapinoida noita lapsuuteni ääniä ja ennako-odotuksia vastaan ja kapinamielellä ja muiden asioiden tullessa mielenkiintoisemmiksi, hylkäsin taiteen moneksi vuodeksi.

1.4 Aikuisuus

Pyrähdettyäni vuoden lukiossa ja todettuani, etten jaksa, mietin opiskelumahdollisuuksiani. Mikään ei oikein kiinnostanut. Koska varsinainen haku oli jo mennyt, sain hajapaikan ammattikoulusta catering-alalta. Ajattelin että mikä ettei, on se parempi kuin ei mitään. En kuitenkaan kokenut alaa omakseni ja minulle kertyi paljon poissaoloja. Ensimmäisenä vuonna luokkamme toimi vielä jotenkuten, mutta toisena vuonna luokkamme hajottua, ja koko lopun opiskeluajan, koin suurta ulkopuolisuutta ja ahdistusta koulunkäynnistä. Koin olevani täysin väärässä paikassa. Monien mutkien jälkeen sain kuin sainkin kuitenkin lopulta valmistuttua.

Tullessani aikuisuuteen, elämässäni tapahtui paljon. Menin kihloihin, sain lapsen, valmistuin ammattiin ja sain paljon hajanaisia ravintolatöitä moneksi vuodeksi. Aina välillä piirtelin ja mietin taidetta, harkiten luovan tekemisen aloittamista uudelleen, mutta olin liian kiireinen ja liian arjessa kiinni.

2 TAIDE HIIPII TAKAISIN ELÄMÄÄNI

Tyttäreni ollessa kaksi- ja puolivuotias, erosin hänen isästään ja aloitin uuden elämän kahdestaan pienen tyttäreni kanssa. Kävin töissä monissa eri paikoissa, lähinnä baareissa ja ravintoloissa, ja elin hetken melko railakasta elämää. Jonkinlainen tyhjyyden tunne vaivasi. Aloin taas miettiä, mitä haluan elämältäni. Mietin opiskelumahdollisuuksia ja hainkin pariin eri kouluun, huonolla menestyksellä.

Tapasin nykyisen mieheni, Juho-Aleksi Lepistön (Juho), ollessamme molemmat vuokratyöfirman kautta töissä baarissa Euran Osmantuvassa. Aloimme seurustella ja jossain vaiheessa muutimme yhteen. Hänellä oli bändinsä (Mustahattuiset Herrasmiehet) kanssa keikka tulossa ja he pohtivat, että millaisen keikkajulisteen he haluaisivat.

He toivoivat, että joku piirtäisi sen, ja hetken emmittyäni menin ehdottamaan, että itse olen piirrellyt melko paljon joskus, voisin mahdollisesti koittaa tehdä jotain. Piirrokseni kelpuutettiin. Pian tämän jälkeen Juho teki levyn, johon sain tehtäväksi piirtää kannen ja muun kuvallisen materiaalin. Levy tuli ulos melko hyvällä menestyksellä ja itseni kohdalla kipinä taiteen tekemistä kohtaan alkoi jälleen voimistua. Jälkikäteen sain kuulla Juhon pelänneen, että piirros jonka tekisin, olisi aivan surkea, eikä hän kehtaisi sanoa uudelle tyttöystävälleen ei.

Onneksi vaikutti kuitenkin siltä, että osasin piirtää. Siitä innostuneena aloin tehdä taas piirroksia ja hiukan myös maalailia. Kävin töissä kokoaikaisesti, joten kauheasti en kuitenkaan ehtinyt panostaa taiteeseen. Heinäkuussa 2010 sain kuulla anopiltani, että Porin Taidekoulun aikuislinjalle olisi haku elokuussa. Päätin kokeilla onneani. Pääsin sisään ja aloitin kaksivuotisen taiteen koulutusohjelman. Hurahdin taiteeseen ja taiteilijuuteen aivan täysin.

Samoihin aikoihin koin myös jonkinlaisen ammatillisen kriisin. Olin jo pitkään kokenut, etten sovi ravintolatyöhön. Luonteeni ei kestänyt asiakaspalvelua ja koko sitä työyhteisöä. Koin totaalisen uupumuksen. Harkitsin asiaa jonkin aikaa ja lopulta totesin, että pysyäkseni järjissäni minun olisi pakko lopettaa työnteko. Aloin

keskittyä kokopäiväisesti taiteen opiskeluun. Valmistuttuani Porin taidekoulusta, hain Kankaanpään taidekouluun ja pääsin sisään.

2.1 Opiskelu

”Liian monet meistä rakastuivat romanttiseen tarinaan hullusta taiteilijasta, nerosta jonka päässä maanisesti kuohuva musiikki, kieli, kankaan värit olivat tehneet oppineeksi idiootiksi. Me halusimme tuoksi neroksi, mielipuoleksi idiootiksi, jonka mieleen sisältyi koko maailma. Itsetuhon rummutus, viha ja ilo riensivät toisiinsa kietoutuneina käytävillä, teillä, asuntoloissa. Olimme hyvin nälkäisiä.”

(Hornbacher 1998, 131)

Tuntui kuin suuri unelmani olisi toteutunut päästessäni Kankaanpään taidekouluun. Nyt minusta vihdoinkin tulisi jotain, saisin valtavasti aikaa ja löytäisin sen kaiken itsevarmuuden, jota olin aina kaivannut. Saisin läjittäin uusia kavereita ja ehkä minut tällä kertaa hyväksyttäisiin. Vihdoinkin löytäisin paikkani tässä maailmassa.

Olin hyvin kärsimätön ja halusin heti päästä opiskelemaan taidetta oikein kunnolla ja tosissani. Alku tuntui kuitenkin hyvin hitaalta ja tuntui, että eniten keskityttiin kaikkeen epäolennaiseen.

Halusin sukeltaa taiteeseen ja taiteilijuuteen täysillä, ja kaikkeen siihen mitä ne edustavat. Minulla oli päässäni romanttinen mielikuva baskeripäisestä viiniä kittaavasta erikoisesta taiteilijapersoonasta, jollaiseksi halusin tulla. Ennen kaikkea mielessäni oli tietenkin taiteen tekeminen ja uuden oppiminen, mutta halusin muokata myös hieman ulkoisia puitteitani.

Tuntuu, että aina jonkin uuden jutun alkaessa haluan tulla joksikin muuksi. Muokata persoonaani, ja yrittää hetken aikaa olla jotain, mitä en ole. Koska kukaan ei tunne sinua, voit yrittää muokata itsesi sellaiseksi, kun olet aina halunnut olla. Mielenkiintoisempi, räiskyvämpi, puheliaampi. Hetken aikaa sitä jaksaa, kunnes valuu taas olemaan se tasaisen tylsäkö, rauhallinen, hiljainen, omissa oloissaan viihtyvä oma itsensä. Vasta viime aikoina olen alkanut hyväksyä persoonani. Minä olen minä ja sillä mennään.

Ensimmäinen vuosi Kankaanpäässä oli kaoottinen, sillä silloin kokeiltiin vähän kaikkea ja kurssit olivat hyvin lyhyitä. Tuntui, ettei mihinkään oikein ehtinyt keskittyä. Ensimmäisen vuoden yritin kovasti sosialisoitua ja roikkua porukan mukana, kohtalaisella menestyksellä. Kävin koulua Porista, joten koin senkin suhteen olevani hiukan ulkopuolella kuvioista. En oikein ikinä osannut tehdä töitä koululla, vaan työskentelin kotona niin paljon kuin mahdollista. Kaikki kurssityöt, jotka vain oli mahdollista tehdä kotona, tein kotona.

Tarvitsen oman kodikkaan tilan, joka on vain minua varten ja jossa on kaikki mitä tarvitsen. Olen myöskin oppinut maalaamaan rennosti mutta siististi, joten kotimme on ainakin toistaiseksi säästynyt suuremmilta maalauvahingoilta. Toisesta opiskeluvuodesta eteenpäin aloin taas valua enemmän omaan maailmaani ja erkanin Kankaanpään ympyröistä. Olen kuullut lukemattomia tarinoita Kankaanpään taidekoulun tiiviistä yhteisöllisyydestä, mutta itse en koe tullessi osalliseksi sellaisesta. Vaikka luokkamme on ihan mukava, en usko, että valmistuttuani tulen pitämään yhteyttä kovinkaan monen kanssa. Tosin se ehkä johtuu myös siitä, että olen kovin huono pitämään yhteyttä kehenkään muutenkaan.

Taidemaailmassa mitattuna sain kuitenkin melko paljon aikaa opiskeluaikana, sillä pidin lukuisia näyttelyitä ja sain myytyäkin teoksiani melko hyvin. Tein opiskeluaikana myös paljon tilaustöitä, joten koen opiskeluajan kartuttaneen ammattitaitoani melkoisesti. Olen aina ollut sellainen tyyppi, joka tekee vaaditun homman ja lähtee pois. Ei jää luomaan suhteita ja sosialisoitumaan. En ole jäänyt härväämään oikein mitään ylimääräistä. Kankaanpään taidekoulunkin olen ottanut siltä kannalta, että äkkiä opiskelut ja kurssit pois alta, että saadaan hommat hoidettua. En kestä päätöntä hengailua, jossa mitään ei tapahdu ja mitään ei saada aikaan.

2.2 Minä ja perhe

Lapsuudenperheeni kanssa minulla on, sanoisinko, neutraalit välit. En ole oikein ikinä avautunut perheelleni omista jutuistani, enkä osaa tehdä niin vieläkään. Näemme kuitenkin silloin tällöin ja tulemme toimeen ihan hyvin.

Nykyiseen perheeseeni kuuluu minä, aviomieheni, 11-vuotias tyttäreni Emilia, joka asuu meillä joka toisen viikon, sekä minun ja mieheni yhteinen lapsi, Saara, 1v. Katson perheeseeni kuuluvaksi myös Juho-Aleksin äidin, sillä häneen olemme melko usein yhteydessä.

Olen pienestä pitäen tarvinnut paljon omaa tilaa ja rauhaa, mutta myös kaivannut jotakuta, jonka kanssa voisi jutella kaikesta mahdollisesta. Läheisiä ystäviä minulla ei kauheasti ole, mutta aviomiehelleni sentään pystyn avautumaan joistain asioista. Lapsirakas en ole oikeastaan ikinä ollut, pienenä en leikkinyt vauvanukeilla enkä haaveillut äitiydestä. Eläimiä lähinnä pelkäsin, joten niistäkään en oikein välittänyt. Pitkälle nuoruuteen olin vielä sitä mieltä, etten mene ikinä naimisiin, saatika hanki lapsia. Koin miessukupuolen pelottavaksi.

Pääsin kuitenkin peloistani ja ehdottomuuksistani, sillä nykyään olen kolmatta vuotta naimisissa ja minulla on kaksi lasta. Saan tarvittaessa omaa tilaa ja aikaa toteuttaa omia juttujani ja kuitenkin lähelläni on ihmisiä, joiden kanssa on hyvä olla.

Joskus mielessäni häivähtää, että ilman avioliittoani olisin pelottavan yksin, sillä itse en ole kovin vahvoilla sosiaalisten suhteiden luomisessa. Pidän myös kovasti lapsistani. Minusta on hauskaa nähdä heidän kasvavan, kehittyvän ja löytävän oman persoonansa ja kiinnostuksenkohteensa.

2.3 Taide ja alitajunta

Taidetta tehdessä oma persoona ja elämäkokemukset vaikuttavat väistämättä taiteelliseen työskentelyyn ja lopputulokseen. Alitajunta ohjailee aiheen valintaa ja määrittelee syntyvää jälkeä. Monet muistot ja elämäkokemukset vaikuttavat taiteelliseen työskentelyyn. Taidetta tehdessä tulee väkisinkin paljastaneeksi asioita itsestään.

Taiteen tekemisen avulla pintaan nousee tiedostamattomia tunteita ja ajatuksia, itse niitä mitenkään kummemmin miettimättä ja hakematta. Alitajunta voi myös lähettää hätähuutoja ja vihjeitä ihmisen henkisestä tilasta, vaikei ihminen sitä itse aivan täysin tiedostaisikaan. Koen, että alitajunta on täynnä loistavaa materiaalia taiteen

tekemistä ajatellen ja niinhän sitä sanotaan, että taiteilijan kannattaa olla hieman päästään vialla saadakseen luotua uutta. Pitää tutkailla omaa itseään, venyttää rajojaan ja avata omaa mieltään saadakseen aikaan jotain omaperäistä.

Risto Vuorinen kiteyttää mielestäni hyvin ajatuksen yksilön sisäisestä maailmasta kirjassaan *Persoonallisuus & Minuus*: ”*Yksilön itsensä kannalta sisäinen todellisuus on tärkein olemisen muoto; emmehän me olisi itsenämme olemassakaan ilman psyykkistä elämää! Ihminen elää joka hetki omassa subjektiivisessa maailmassaan, hänen kaikki elämyksensä ovat psyykkisiä.*” (Vuorinen 2000,13)

Näen paljon unia, mahtavan monimutkaisia ja visuaalisesti näyttäviä. En silti tiedä millaisia unia muut näkevät, joten vaikea arvioida, ovatko uneni tavallisia. Omasta mielestäni ne ovat kuitenkin aivan mahtavia. Suuri haaveeni olisikin saada uneni muistiin ammentaakseni niistä luovaa materiaalia taiteeseeni loputtomiin. Yritän sitä kovasti, mutta yleensä vain päädyn unohtamaan uneni. Alitajunnassani vaikuttaa olevan paljon aiheita, joita se haluaa toistuvasti käsitellä.

Tuntuu kuin alitajuntani jatkuvasti haluaisi tuoda itseään julki. Kenties pinnan alla on käsittelemättömiä asioita, joita mieli tahtoo työstää annetun työkalun avulla. Pitkään hain kauneutta, esteettisesti silmää miellyttäviä aiheita. Estetiikka on minulle tärkeää. Käsitökseni kauneudesta on kuitenkin matkan varrella jonkin verran muuttunut. Olen alkanut nähdä rumuudessa enemmän kauneutta kuin perinteisesti kauniina pidetyssä, näin hieman kärjistäen. Virheellisyys on mielenkiintoisempaa kuin täydellisyys.

Olen aina pitänyt ihmisten tarkkailusta. Tunnen itseni ulkopuoliseksi tarkkailijaksi, jonka ei kuulu osallistua, vaan olla ja tarkkailla tiiviisti. Ehkä sen takia taiteessa suosikkiaiheeni ovat ihmiset, joka aiheena kiehtoo minua kovasti. Haluan tutkia miten ihmiset reagoivat ja käyttäytyvät eri tilanteissa. Mitä heidän arkeensa kuuluu ja mistä he ovat kiinnostuneita? Joskus tuntuu kuin tarkkailisin jonkin vieraan lajin puuhia. Koen itse kenties olevani hieman sosiaalisesti rajoittunut, joka haluaa oppia ymmärtämään miten kaikki toimii.

Kasvot, erityisesti naisen kasvot, ovat myös kestoaiheitani. Kasvoista voi löytää ilmeiden kautta niin paljon vihjeitä ja tarinoita eletystä elämästä ja kokemuksista, joten koen että kasvoja maalaamalla saan kerrottua suurimmat tarinani. Ehkä haluan

siirtää omia tunteitani muiden nähtäväksi maalausteni avulla, sillä minun on hyvin vaikeaa ilmaista tunteitani.

Tiedostan jollain tavalla, että käytän taidetta terapiakeinonani sanojen puuttuessa. Kirjoitan mieluummin kuin puhun, kerron itsestäni mieluummin kuvien keinoin, kuin suoraan. Tarve ilmaista itseäni minulla on suuri, mutta koen ilmaiskeinoni puutteellisiksi, rajatuiksi. Yritän kovasti saada epämääräisen viestini perille. Haluaisin saada yhteyden toiseen ihmiseen, joka sanoo: ”Minä ymmärrän.”

2.4 Minä ja taide

Suhtaudun taiteeseen varauksella. En ole valmis ottamaan mitä tahansa tarjottua taiteena, vaikka moni asia sellaisena yrittääkin esiintyä. Varsinkin joitain nykytaiteen muotoja kavahdan, sellaisia, jotka ovat mielestäni ajautuneet kauas siitä, jota itse pidän taiteena. Teosta ei pitäisi joutua selittämään tuhannella sanalla, vaan mielestäni teoksen pitäisi myös osata tarvittaessa kantaa itse itsensä, vaatimatta jatkuvaa taiteilijan läsnäoloa ja auki selittämistä. Puhun nyt nimenomaan kuvataiteen perinteisimmistä osa-alueista, kuten maalauksista, grafiikasta ja veistoksista.

En toisaalta myöskään väitä, että selittäminen ja läsnäolo pilaisivat taidetta. Minusta teosten vain pitäisi tarvittaessa pärjätä ilmankin. Minulle taide tuo lohtua, pieniä rauhoittumisen ja oivaltamisen hetkiä kaoottisen maailman keskelle. Uppoudun visuaalisuuteen ja ammennan itseäni vaikutteita asioista, joita pidän kiinnostavina. Janoan kuvamateriaalia ympäröivästä maailmasta ja taiteen avulla saan täytettyä visuaalisuuden tarpeeni melko hyvin. Taiteen avulla pystyy käsittelemään omia vajavaisuuksiaan, halujaan, toiveitaan ja sisäistä maailmaansa.

Taide on läsnä, ja apukeino ajatusten läpikäymiseen ja järjestelemiseen. Taide luo mielestäni hyvinvointia, ja on loistava terapiakeino ja tutkimusmenetelmä ikävien asioiden käsittelemiseen. Jäsenän maailmaa taiteen ja kuvien kautta, sekä janoan hetkiä, jolloin minusta tuntuu että olen saanut omin käsin vangittua jotain oleellista elämästä kuvien muotoon. Taide pyrkii selittämään maailmaa ja sen mysterejä. Taide vääntää tuntemamme todellisuutta johonkin toiseen muotoon ja luo siitä

jotain aivan uutta. Taide piristää arkea saaden mahdollisesti ihmiset pysähtymään, uppoutumaan ja ajattelemaan.

Taidetta pitäisi mielestäni lisätä enemmän julkisiin tiloihin ja ”tavallisten ihmisten” ulottuville. Laadukas katutaide on mielestäni oiva esimerkki tällaisesta arjen taiteesta, joka on kaikkien saatavilla ilmaiseksi. Se rikastuttaa kaupunkikuvaa ja elämää. Taiteen keinot vaikuttaa ihmisiin ovat moninaiset ja laajat. Haluaisin, että taidetta arvostettaisiin enemmän. Valitettavasti se on juuri niitä asioita, joista säästetään ensimmäiseksi tiukan paikan tullen. Taiteesta säästäminen ei mielestäni ole kuitenkaan pitkällä tähtäimellä kovin kannattavaa. Taide kun kasvattaa henkistä pääomaa.

2.5 Taiteellinen prosessi

Taidetta tehdessäni minun on välttämätöntä olla yksin pääni kanssa. Pysähtyä ajattelemaan hiljaisuudessa ja käpertyä itseeni ja omaan maailmaani. Tutustua itseeni ja tapaani tutkia maailmaa, jotta voisin ammentaa ajatuksiani kuvalliseen muotoon. Teosta tehdessäni pyrin olemaan suunnittelematta liikaa. Otan jonkin perusidean, josta lähdän, annan alitajuntani hoitaa osansa, ja katson mitä syntyy. Työskentelyvaiheessa en erityisemmin (ainakaan tiedostaen) pyri ottamaan kantaa maailman tilaan tai muihin ajankohtaisiin asioihin, mutta onhan se plussaa, jos jälkikäteen joku niistä kannanottoja löytää. Koen sellaisen liian väkisin väkerretyksi.

Taiteen tekeminen on minulle hyvin henkilökohtaista, joten silloin haluan keskittyä vain itseeni. Tutkailla ajatuksiani ja rakennella miellelyhtymiä ajatusketjuistani. Koen hieman vaikeaksi myös puhua teoksistani. Ehkä jollain tapaa häpeän itseäni ja ajatuksiani, sitä että minullakin on tunteita, minäkin olen inhimillinen. Kummallista. Minusta tuntuu jatkuvasti että olen liian paljaana muiden edessä, liian haavoittuvainen, alttiina jollekin jota en koe ansainneeni; Muiden tukeen, rehellisyyteen, yhteyteen, aitoon keskusteluun. Ehkä koen jonkinlaista häpeää omasta itsestäni ja tilan tarpeestani. En halua olla vaivaksi.

Taiteellisen prosessin lopputuotoksessa eli taideteoksessa, on usein saatavilla informaatiota enemmän, mitä on tarkoittanut tai halunnut paljastaa. Minussa, melko introvertissä ihmisessä, sellainen voi jopa synnyttää pienen kriisin. Toisaalta se herättää tyytyväisyyttä, sillä jollain tapaa unelmoin itseni likoon laittamisesta, rehellisyydestä, kaiken paljastamisesta, tiukan kontrollini menettämisestä, heittäytymisestä. Olen jatkuvasti liian tietoinen itsestäni. Analysoin liikaa. Mietin jatkuvasti mitä minun kannattaa sanoa missäkin tilanteessa, mitä ei kannata paljastaa, mistä pitää puhua ja mistä ei. Tarkkailen itseäni ulkopuolelta ja pyrin pitämään tiettyä roolia yllä.

Minun pitäisi uskaltaa heittäytyä enemmän taiteellisessa prosessissa. Olla ajattelematta lopputulosta, vaan sen sijaan keskittyä enemmän itse prosessiin. En kuitenkaan haluaisi tuhjata liikaa aikaa säheltämiseen, vaan haluaisin saada aikaan heti hyvää ja valmista. Olen hirveän kärsimätön. Tiedän myös, ettei homma toimi noin, mutta koen, että haluaisin vain nopeasti saavuttaa sen tilan, jossa koen saaneeni jotain aikaan ja sitten olisin tyytyväinen. Se olisi siinä.

Luultavasti en tule kuitenkaan koskaan kokemaan sitä tunnetta, jossa kokisin, että olen saavuttanut tarpeeksi, sillä tavoitteita ja unelmia syntyy koko ajan lisää ja tyytyväisyydellä on tapana livahtaa karkuun. Se on toki aivan luonnollista, ja olen valmis tekemään (ja teenkin) valtavasti töitä kehittymiseni eteen, jotta pääsisin edes lähelle omia itse itselleni asettamiani tavoitteita ja odotuksia.

Taiteellisen prosessin aloittaminen on minulle melko hankalaa, mutta kun pääsen alun kankeudesta eroon ja sisälle prosessiin, niin toisarvoiset asiat kuten nälkä, vessahätä ja muut turhuudet vain ärsyttävät, sillä kun tekeminen on vauhdissa, ei tekisi mieli keskeyttää prosessia minkään ”pikkujutun” takia. Flow-tilan saavuttaminen taidetta tehdessä ja katsellessa, on minulle hyvin tärkeää ja antoisaa. Se tunne, kun keskittyy vain työskentelyyn, eikä ulkomaailma merkitse mitään. Mieli kertoo mitä pitää tehdä ja ei tarvitse edes ajatella, vain toteuttaa visiota, jota mieli synnyttää automaattisesti.

Toisessa päässä taiteellista prosessia on turhautuminen. Vaikka kuinka hinkkaat ja pyyhit, venkoilet ja venkslaat, teet kaiken uusiksi ja melkein rukoilet teoksen edessä,

jotta se tajuaisi asettua sille määrättyihin raameihin, niin pitää näemmä vain hyväksyä, että joskus sitä suoltaa vain pelkkää paskaa. Kun on käyttänyt melkein koko päivän työstäen jotakin maalausta, ja seuraavana päivänä sitä tuijotellessa tajuaa sen olevan aivan kelvoton, niin meinaa iskeä kunnan epätoivo ja tekee mieli jättää hommat kesken ja lähteä vaikka baariin.

Olen huomannut, että kunhan vain tuon vaiheen yli jaksaa tarpoa, niin kyllä se yleensä siitä sitten lähtee sujumaan. Jos mielessä on tietynlainen idea, jonka haluaa saada teoksen muotoon, niin turhautuminen on suuri, jos todellisuus ei millään vastaakaan sitä, mitä teoksella yritti hakea. Välillä kiukuttaa ja lujaa.

3 MINÄ JA OPINNÄYTETYÖTEOKSENI

Siitä lähtien kun aloitin koulun Kankaanpäässä, mielessäni on käväissyt aika ajoin tuon suuren ja pelottavan opinnäytetyön tekeminen. Olen pyöritellyt päässäni lukuisia aiheita, tekniikoita ja materiaaleja. Kysynyt itseltäni loputtomiin kysymyksiä, jotta saisin ylitettyä itseni ja tehtyä omien odotusteni mukaisen opinnäytetyön. Minussa on hieman perfektionistin vikaa, joten paineet onnistua ovat suuret. Tämä on se työ, jolla todistan taitoni ja osaamiseni. En halua tyytyä keskinkertaiseen, vaan parempaan. Millä tekniikalla toteuttaisin itseäni parhaiten? Mitkä ovat vahvuuksiani?

Kaikki tietenkin lähtee piirtämisestä, jossa koen olevani vahvoilla. Piirroksen keinoin saisin ilmaistua itseäni vaivattomimmin, mutta toisaalta haluan enemmän kuin pelkän piirroksen. Viivankäyttö on minulle luontevaa ja pidän grafiikanteosta. Jonkin aikaa harkitsin puupiirroksen tai muun grafiikan menetelmän hyödyntämistä, sillä pidän jäljestä, jota grafiikan keinoin syntyy.

Grafiikanteossa minua toisaalta mietityttää se kaikki puhtauden ja teknisyyden vaatimus, sekä epäily, josko jäljestäni tulisi kuitenkin hieman liian jäykkää. Grafiikanteossa voi myös mennä niin moni asia pieleen, joten grafiikanmenetelmät

eivät tunnu itselleni tällä hetkellä kuitenkaan tarpeeksi turvalliselta ilmaisumuodolta. Vaikka pidänkin mustavalkoisuudesta, en tiedä riittäisikö se minulle juuri nyt, ja värigrafiikkaan en nyt jaksa lähteä.

Se ei siis loppujen lopuksi ole minulle vaihtoehto. Jatkaessani pohdintaani, mieleni käväisee myös kuvanveistossa. Minua kiehtoo veistosten näyttävyys ja kolmiulotteisuus ja se, että veistos on niin läsnä. Minua jopa harmittaa hieman, että koen, ettei minulla ole tarpeeksi itseluottamusta ja osaamista siihen hommaan. Silmää kolmiulotteisuuteen minulla on, mutta jokin sisälläni sanoo, että: ”et sinä kuitenkaan haltsaa tätä.” Ennakkoluuloihini vedoten siis en tee veistosta, vaikka lievää kiinnostusta löytyisi. Performanssia? Ei. Installaatiota? Ei. Taidan siis pidättäytyä maalausjäljessä.

Maalauksessa voin hieman hyödyntää piirustustaitojani, sekä kiinnostustani erilaisiin pintoihin. Jäljestä voi tehdä monenlaista ja menetelmä on helposti toteutettavissa. Pitäisi vain osata lisätä rentoutta maalausjälkeen ja pelätä virheitä vähemmän. Mitä ja miten siis haluan maalata? Esittävää vai abstraktia? Värikästä vai hillittyä? Realismia vai tajunnanvirtaa? Ihmisiä, eläimiä, esineitä? Mielellään niitä kaikkea. Haluan maalauksia, joissa on paljon asiaa.

Haluan tehdä maalauksia, joista löytyy katseltavaa ja jotka herättävät pohtimaan. Haluan että maalaus hengittää, ja että siinä on tarpeeksi tilaa myös mielikuvitukselle. Abstraktia maalausta en halua tehdä, sillä koen, etten ole vielä valmis siihen. En saa sanottua asiaani abstraktin keinoin. En osaa selittää abstraktia.

3.1 Aiheiden pohdintaa

Aiheiden valinnassa turvaudun alitajuntaani, joka antaa minulle jonkinlaisen teeman/ lähtökohdan. Tiedostan, että maalausten taustalla on usein jokin ohikiitävä häivähdys ajatuksista, joita haluaisin käsitellä. Aiheita, jotka ovat arjessani ja elämässäni läsnä, sekä minua kiinnostavia teemoja. Tällaisia aiheita ja teemoja ovat mm. Ulkopuolisuus, yksinäisyys, ahdistus, tasa-arvo, sukupuolistereotyytiat, naisen asema, lapsuus, keho, pelko, identiteetti, ihmisen mieli, hulluus, ristiriidat, huumori. Kaikki

nämä vaikuttavat tai ovat vaikuttaneet enemmän tai vähemmän elämässäni. Vaikka olenkin luonteeltani melko synkistelyyn taipuvainen, en halua kuitenkaan tehdä lopputyöteoksistani mitään suurta synkkyyttä ja draamaa huokuvaa. Ihmisten kuvaaminen on melko selvä valinta aihetta ajatellen. Ihonvärin maalaaminen, sekä kasvojen ja vartalon muotojen hakeminen on nautinnollista.

Lisäksi haluan mukaan joitain tuiki tavallisia arkeen kuuluvia esineitä yhdistettynä johonkin hieman oudohkoon niin, että vaikutelmasta tulisi lievän hullunkurinen. Haluan haastaa yleisön pohtimaan syitä valintojen taustalla. Tai ehkä teen vain kaikkea mitä mieleen tulee välittämättä pätäkääkään, mitä mieltä siitä ollaan tai mitä mielleyhtymiä se synnyttää. Perimmäinen tavoitteeni on niinkin yksinkertainen, kuin tehdä hyvä maalaus, johon itse olisin tyytyväinen.

Mieleeni nousi ajatus jonkinlaisista ikäänkuin ihmistarhan häkeistä, joissa esiintyy ihmisyksilöitä elinympäristöissään. Katsoja katsoo tirkistelijämäisesti maalausten hahmoja, jotka saattavat katsoa tai olla katsomatta takaisin. Maalausten hahmot voisivat kenties tiedostaa, että he ovat arvioinnin kohteina. Teemaan voisi lisätä tietynlaisen epämukavan vaivautuneisuuden, vähän kuin itselläni ajoittain omassa elämässäni. En kuitenkaan halua alleviivata mitenkään erityisesti minkäänlaista teemaa, vaan haluan pitää tulkinnat mahdollisimman avoimina ja moniulotteisina.

3.2 Käytännön toteutus

Minulla oli alusta asti ajatuksissa, että tekisin maalaussarjan, triptyykin, johon siis tietenkin tulisi kolme maalausta. Halusin isohkoja, mutten kuitenkaan mitään jättimäisiä maalauksia. Halusin maalata perinteisesti kankaalle. Koululta sai maalaus pohjan teossa tarvittavaa rimaa, mutta maalauskankaat piti hankkia itse. Maaleja on kertynyt opiskelun lomassa niin kursseilta, kuin itse ostettuina melko paljon, joten eiköhän niillä ainakin alkuun pääsisi.

Aloitin työskentelyn pikkuhiljaa rakentamalla yhden pohjan ja alkamalla maalata. Pohjustin kankaan normaalisti gessolla ja siihen päälle maalasin akryylillä punaruskean taustan. Piirsin hiilellä naisen hahmon ja hieman viitteellisesti myös

taustaa ja materiaalia ympärille. Maalasin akryylillä melko rentoa ja väljää jälkeä, jota voisin myöhemmin tarkentaa vesiliukoisella öljyväreillä. Sitten, kun en enää mielestäni saanut akryylillä aikaan sitä mitä halusin, siirryin vesiliukoiseen öljyväriin. Koen sen hieman helpommaksi kuin akryylin, sillä se kuivuu hitaammin, joten jäljestä saa pehmeämpää ja harkitumpaa.

Hinkkasin ja hinkkasin naishahmon naamaa, kunnes jossain vaiheessa totesin, että tuon näköinen naama ei vain toimi. Ilme oli hyvä, mutten onnistunut aivan tavoittamaan sillä sitä, mitä hain. Päädyin siis tekemään erilaisen ilmeen ja aivan erinäköisen tyyppin. Ilme ei ole enää niin tuima mitä olisin halunnut, mutta naama toimii paremmin. Jossain vaiheessa kyllästyin hinkkaamaan vain ja ainoastaan tuota yhtä maalausta, joten tein seuraavan maalaus pohjan, pohjustin sen, ja aloin maalata.

Luonnostelu ja aloittaminen sujuivat toisen maalauksen kanssa jo paljon rennommin ja helpommin ja kuva syntyi kuin itsestään. Pelkäsin kuitenkin koko ajan, että maalauksista tulisi liian jäykkiä ja suttuisia. Pitäisi muistaa olla ylityöstämättä maalauksia ja jättää niille tarpeeksi tilaa hengittää. Välillä harmittelin, että maalatessa ei voi käyttää tietokoneista tuttua ”kumoa”-nappia, jolla voisi peruuttaa maalatessa tehdyn toiminnon, sillä usein joku kohta maalauksessani on oikein hyvä, joten päätän hieman vain parannella sitä, jonka johdosta kohta vain huononee. Olen myös liian varovainen maalausteni suhteen. Pelkään liikaa pilaavani kaiken.

Toiseen maalaukseen maalasin mieshahmon ja paljon materiaalia taustalle. Hevosmaskin, sirkusmeininkiä, kaikenlaista. Välillä pohdin, että mitä oikein haluan sanoa näillä valinnoillani. Ehkä mietin tuota kuitenkin vasta näyttelyn avajaisissa, maalausten ollessa täysin valmiita. Pidän mieshahmon asennosta ja kasvoista. Hevosmaskiin olen hieman turhautunut, toistaiseksi se ei ole asettunut sellaiseksi, jollaiseksi sen haluan. No, vielä on aikaa maalata, muokata, miettiä. Välikritiikissä sain neuvon, että jos vain mahdollista, voisin tehdä vielä sen kolmannen maalauksen ja katsoa että mihin suuntaan aihe maailma alkaa kehittyä. Vaikka alussa minulla oli ajatus tehdä ne kolme maalausta, jossain vaiheessa näin että kaksikin voisi riittää. Välikritiikin jälkeen, asiaa pohdittuani, totesin kuitenkin, että tekisin myös kolmannen maalauksen.

Pyysin siis lisää rimaa koululta ja rakensin kolmannen pohjan. Aihevalinta tuli päähäni kuin itsestään. Siihen tulisi tietenkin lapsi ja eläin. Kenties pieni koira. Ympärille kaikenlaista rekvisiittaa, jonka koen tarpeelliseksi. Tehdessäni päättötyötäni, pyrin samalla maalaamaan myös muita töitä, jotta en kyllästyisi ja ahdistuisi. Luultavasti se myös hieman virkistää, ettei tarvitse ainoastaan hinkata vain tiettyjä töitä.

Näin päässäni, että maalaukseen tulisi myös sekasotkua. En tiedä vielä millaista, mutta sekasotkua ja roskaa kuitenkin. Lisäksi tulisi joitain asioita, jotka liittyvät vahvasti lapsuuteen. Uimarengas, mahdollisesti. Leluja, krääsää, herkkuja? Maalaaminen käynnistyi taas melko luontevasti, ja suorastaan nautin ison siveltimen kanssa työskentelystä, vapaasti assosioiden ja kokeillen. Aloitin suurista alueista ja suurista linjoista. Tytön hahmon työstämisen jätin viimeiseksi, kunhan muut raamit ovat selkiytyneet. Alkaessani viimein työstää tytön hahmoa turhautumiseni kasvoi. Naama ei miellytä tälläkään kertaa. Siitä pitää tulla juuri sellainen kuin haluan. Muu osa teosta vaikuttaa melko hyvältä jo, mutta hahmo kiusaa minua. Asettuisit nyt.

Lyhyen, mutta turhauttavan taistelun jälkeen naama asettui kuin asettuikin. Tarpeeksi hyvä. Loppuhahmon haluan jättää hieman viitteellisemmäksi. Kolmannen maalauksen tausta muodostui yllättävän helposti. Enää pohdinnan alla on muutama kohta. Kuinka tarkasti maalaan kuvassa olevan uimarengaspossun? Tuleeko pehmonallemme hattu? Entäs kengät, minkälaiset? Pientä viilaamista vailla enää. Eläimen jätin kuitenkin maalauksesta pois. Miesmaalauksesta puuttuu enää yksi oranssi johto. Vai tarvitseeko maalaus sitä?

Nyt, maaliskuun lopulla, maalausten ollessa viittä vaille valmiita, voin melkein huokaista helpotuksesta. Olen tehnyt sen. Lopputyö on nyt siinä (melkein). Minun ei tarvitse enää stressata, ainakaan niin paljoa. Tai voin siirtyä stressaamaan joitain muita asioita. Näyttelyn pystytystä, valmistumista, elämää yleensä. Koko tämän kevään olen pohtinut ajankäyttöni tehokkuutta taustalla olevan keskeneräisen lopputyön kautta. Voinko nyt keskittyä pelaamiseen, sillä lopputyöni on kesken? Voinko käyttää aikaani turhuuteen kun pitäisi olla lopputyötä tekemässä? En voi lähteä ulos, kun tarkoitus olisi saada lopputyötä eteenpäin.

Kun tämä kaikki on hoidettu, aion jonkin aikaa surutta käyttää aikaani mahdollisimman paljon turhuuteen. Johonkin sellaiseen, josta nautin. Olen toki nauttinut lopputyöni tekemisestäkin, mutta siihen on myös jatkuvasti sisältynyt tietynlainen paine. Toisaalta tylsiä hetkiä ei ole kovin usein päässyt muodostumaan, sillä vaikken edes jaksaisi tehdä juuri tietyllä hetkellä lopputyötäni, ison osan ajasta olen kuitenkin pohtinut sitä, tai tämän kirjallisen työn tekemistä.

Huhtikuussa viilasini vielä maalausten paria yksityiskohtaa, kuten possun naamaa, nallen hattua, tytön kättä, sekä lisäsin hevosnaamiotyypin taustalle sähköjohdon. Näin. Ne ovat siinä. Asia, jota olen pelännyt koko opiskeluajan, on nyt hoidettu. Minä oikeasti valmistun. Olen nauttinut opiskeluajasta, vaikka se on ollutkin hyvin vaihtelevaa elämän eri osa-alueiden kannalta. Olen saanut jotain aikaan. Voin siis olla hetken tyytyväinen itseeni. Nyt annan maalausten kuivua, jonka jälkeen paketoin ne huolellisesti, ja toukokuun alussa ne voivatkin aloittaa matkansa kohti Helsinkiä, Suomenlinnaa, meidän lopputyönäyttelyä. Jännittävää. Sitä pitää juhlia.

4 MINÄ JA MAAILMA

“Jos olisin hyttynen, en pistäisi ketään enkä inisisi ikävästi. Lentelisin vaan.”(Karsikas 2011,9)

Viimeiset neljä opiskeluvuotta taidekoulussa ovat olleet siitä mukavia, että on tuntunut kuin se olisi ollut oma pieni ulottuvuutensa. Suojaisa turvapaikka isolta pahalta pelottavalta oikealta maailmalta. Ei ole tarvinnut kohdata “oikeaa työelämää”, vaan sitä on vain voinut harjoitella, ja ei se mitään, vaikkei kaikki aina olekaan sujunut, aina kaiken on saanut jotenkuten kuitenkin hoidettua. Taidekoulun nurkissa on voinut käpertyä itseensä ja suorittaa kaiken omaan tahtiinsa, itselle sopivin metodein. Ei ole tarvinnut pelätä ahdistuksen tuomaa kyvyttömyyttä lähteä tiettyinä päivinä kouluun, sillä useimmiten asiat on saanut tehdä tilanteen salliessa myös kotona. Koulussa on voinut pitää tarvittaessa pieniä taukoja, jos päivä on

meinannut käydä ylivoimaisen vaikeaksi. Ei ole tarvinnut esittää hilpeää ja iloista, jos ei ole siltä tuntunut.

Opiskelu on ollut joustavaa tällaiselle ahdistuskimpulle kuin minä. Opiskelu on ollut vasta harjoittelua, leikkimistä, kokeilemista. Ei ole tarvinnut olla valmis. Työelämää sen sijaan pelkään suunnattomasti. Kerran siitä pois pudonneena kynnyks astua siihen takaisin on melko korkealla. Siellä pitää pärjätä. Siellä pitää jaksaa ja olla toimiva. “Mikä minusta tulee isona?”-kysymys on sellainen, jota minun pitää pohtia tarkkaan.

Valmistun kuvataiteilijaksi, joten sellaisena aion toimia, mutta pelkään, että riittääkö se? Minusta tuntuu, että maailma ei ole kovin vastaanottavainen vapaille taiteilijoille. Huoli toimeentulosta ja pärjäämisestä on suuri. Osaanko toimia taiteilijana? Miten voisin parhaiten hyödyntää osaamistani järkevällä tavalla? Kartoittaa asiat, joissa olen hyvä, ja asiat, joissa kaipaen vielä harjoittelua. Minun pitää ottaa myös huomioon persoonani rajoitteet ja heikkouteni, eikä enää altistaa itseäni sellaiselle, joka on minulle tuhoavaa.

Mikä on siis suunnitelmani koulusta valmistuttuani? Maalata ja tehdä taidetta ainakin. Hakea näyttelyitä ja apurahoja, osallistua projekteihin ja kilpailuihin, kehittää itseäni. Haparoida epäroivin askelin taidekentällä ja toivoa, että se palkitsee.

Jossain vaiheessa haaveilin kuvaamataidon opettajan urasta. Olisikohan minusta siihen? En tiedä, tulenko ihmisten kanssa tarpeeksi hyvin toimeen. Osaanko siirtää osaamistani eteenpäin? Kommunikaatiotaidot eivät ole kovin vahva puoli minulla, joten en tiedä, tulisiko opettamisestani mitään. Voisin tietysti mennä vielä jatkamaan opiskelua jonkinlaiseen opinahjoon. Taiteen maisteri kuulostaa tittelinä pätevältä, mitä ikinä se sisällään pitääkään. Psykologia minua on aina kiinnostanut, joten voisinko hyödyntää sitä ja taidetta jotenkuten? Taideterapeuttisten menetelmien opiskelu voisi olla jotain siihen suuntaan. Se ei ehkä kuitenkaan kiinnosta minua tarpeeksi.

Minun pitää ainakin kehittää itsevarmuuttani ja arvostaa enemmän asioita, joita teen. Olla varma tekemisistäni ja uskoa pärjääväni. Olla hieman vähemmän itsekriittinen, mutta haluta ylittää omat korkeat odotukseni. Ottaa sopivasti kritiikkiä vastaan, jotta

kehittyisin, ja pysähtyä aina välillä pohtimaan motiivejani ja työskentelytapojani. Työskennellä lujasti, tutkia, kokeilla, saada onnistumisen tunteita ja kokea pettymyksiä. Elää. Pitää myös muistaa ottaa joskus rennommin, kuluttaa myös aikaa turhuuksiin. Pelata pelejä, syödä sipsiä, juoda viiniä ja laiskotella muuten vain. Huolehtia hyvinvoinnista.

Maamme taloudellinen tilanne huolestuttaa minua jossain määrin. Monista asioista säästetään ja supistetaan ja jokaisen yksilön pitäisi olla mahdollisimman tuottava ja tehokas. Taidetta ei voi määritellä kovin helposti perinteisellä tavalla “tuottavaksi” ammatiksi, vaan sen tuoma hyöty on abstraktimpaa. Taide luo henkistä hyvinvointia, joka sitä kautta vaikuttaa ympäristöön, mutta usein se ei suoraan tuota rahaa, tai ainakin tuotto on epävarmempaa kuin tavallisessa palkkatyössä. Vaikka taidetta ei pitäisikään määritellä rahan kautta, pitäisi siitä kuitenkin mielestäni jonkinlainen kohtuullinen korvaus saada.

Jos kulttuurin ja taiteen halutaan edistyvän ja kehittyvän, pitäisi taiteilijoita huomioida ja tukea jollain tapaa enemmän. Taiteilijan ammatti on vaativa ja raskas, toimeentulo surkeaa, ja työolot ovat mitä ovat. Silti se kiehtoo ja kiinnostaa minua. Taiteen tekeminen on jotain niin kokonaisvaltaista ja laajaa. Siinä voi kehittää itseään loputtomiin. Tehdä melkein mitä haluaa. Haluan nähdä, mihin minusta on. Olen saanut taiteen tekemisen lahjan, jota aion hyödyntää. Taide on minun juttuni ja sitä tietä aion kulkea mahdollisista vaikeuksista ja esteistä huolimatta.

5 LOPUKSI

Olen jossain määrin nauttinut tämän opinnäytetyön kirjallisen osion kirjoittamisesta. Se on ollut omalla tavallaan terapeutista, saanut minut pohtimaan omaa itseäni, parantanut itsetuntemustani ja innostanut minua takaisin kirjoittamisen pariin. Minulla on ollut viime aikoina suuri kiinnostus oman persoonani tutkimista ja

analysointia kohtaan, johon tämä opinäytetyö tarjosi loistavan tilaisuuden. Tästä on hyvä jatkaa kohti suurempaa itsetutkiskelua ja oman minäni ymmärtämistä.

Neljä vuotta taidekoulua on ollut antoisaa aikaa ja opettanut minua paljon, mutta nyt alan olla jo sen verran kypsä, että koen hetken olevan juuri sopiva elämässä eteenpäin siirtymiseen. Täytyy vain kovasti toivoa, että elämällä olisi vielä paljon tarjottavaa.

”Tämä huone on minun viimeinen risti. Halvat ja surkeat mööpelitkin. Sinä. Sinä karkaat. Säntäät eteiseen ja minä vittu nukun kuola leukaa pitkin.”(Mansbach 2011,23)

LÄHTEET

Hornbacher, M. 1999. Elämä kateissa. Keuruu: Otava

Hornbacher, M. 2009. Madness. London: Harper Perennial

Karsikas, I. 2011. Anselmin eläimet. Helsinki: Tammi

Nietzsche, F. 2007. Moraalin alkuperästä. Helsinki: Otava

Mansbach, A. 2011. Nyt vittu nukkumaan. Helsinki: Into

Vuorinen, R. 2000. Persoonallisuus& Minuus. Vantaa: WSOY